

Sagai Muittalægje

1as Mars 1909.

No. 5.

»Sagai Muittalægje» boatta guovte gærde juokke manost, 1as ja 15ad bæive, ja maksa ovta kruvna ja 20 øra jakkodagast — 60 øra jakkebælest. Bladde matta dinggujuvvut juokke poastarappe bokte. Dietetusak maksek 5 øra rana.

6ad jakkodak

Čorggadvuotta.

Čorggadvuotta læ mainotatte dappe. Dat olmuš, gi adna viesos, ječas ja biktasides čorggaden, son čabbodatta ja havskasmatta ællemes. Dat olmuš, gi læ čorggad-mættem, fastodatta buok.

Mon aigom buok vuočen sardnot vebaš čorggadvuoda birra viesost. Dat atte doallat vieso čorggaden ja rainasen, læ sikke čabbes ja avkalaš. Dat læ duotta, atte vaivašvuotta ja diletessvuotta læ æstadussan dasa. Mutto dasa, atte doallat viesos rainasen; i darbašuvvu æra go čacce, ja dat læ, lbmeli gito, juokkehažast. Erinoamačet berreši vieso latte (guolbbe) davja bassujuvvut. Ja dasto galgašegje dalo olbmuk buokak gattet nu ollo go vejolaš læ, amas guolbbe duolvvat nu farga. Sikkot gabmagid buttesen go olgon sisa bottek ja i eisegen čolggat guolbbai.

Mutto čorggadvutti gulla ain æmbo. Guolbbe galgga bæivalažat suopalastut, nuft atte rippa ja gavja i čoaggan. Jos dat i dakujuvvu, de stanžžo guolbbe farga. Daina daloin, gost lavdnje adnu boalddamuššan, boatta farga lavdnje-gavja guolbbai, jos dat i gattijuvvu burist, Lavdnje i galga goassege, nuftgo mon muttom sajin læm oaidnam, bigjut guolbe ala oaman gnri. Juokke viesost

ja goadest galgga ainas læt kassa daihe æra litte, gosa lavdnje bigju.

Daggar godidi, gost olbmuk ja oamek mannek sëmna raige sisa, diettalas boatta farga stanžže. Damditi berre juokke goadest læt sierra gæidno omidi. Uccan væketa dat atte viggat doallat guolbe rainasen, go gæidno, man čada olbmuk goattai mannek, læ stanžas. Čorggadvuotta fertte algget juo olggouvsa rajest.

Daggar godid, maina i læk muorra-guolbbe, daihe vel æmbo daggar godid, gost olbmuk ja oamek orruk ovta sajest, læ vægjemættom rainasen doallat. Daggar goadek berrijek eritheittujuvvut.

Mutto čorggadvutti gulla ain ollo æmbo. Ragjalasvuotta, nuft atte buok i læk hidoi — hadoi. Buok galgga ragjujuvvut, bigjujuvvut sagjases. Dat i læk vuogas, nuftgo mon læm oaidnam muttom sajin, atte borramušlittek ja baccam borramušak guddujuvvujek bævde ala daihe naketuvvujek færa gosa. Borramušlittek berrijek alo bassujuvvut ja vurrkijuvvut dassačigo nubbe malesaigge šadda. Sëmna lakai baccam borramuš. Dat lifči vuokkasemus, go rakaduvvuši daggar skappa, gosa borramušak mannel borram vurrkijuvvušegje ja rækka, gosa borramušlittek bigjušegje. Nuft atte borramušak, littek, bastek, arponodok, laiggenodok j. n. v. æi bigju sækkalagai.

Gavnek berrijek čorggijuvvut bæivveg oadðemsajest. Maidai ječas ja biktasid berre juokkehaš adnet čorggaden. Fastain ane višsalet čace, mi læ udnjuvvum sikke riggai ja gæfhai. Duolva vuolde læt, læ sikke faste ja dærvasmættom. Æi du biktasak darbaš læt oddasak daihe divrrasak. Sattetal dak læk raidnasak ja čorggadak, de dak læk buorek.

Mon læm dast oanekažat čallam čorggisvuoda birra. Ja æp mi sate dam gielesen dævdet, atte Dača nissonak dollek viesosek čorggadebbon go mi Samek. Daggo læp mi ain sin mannelist. Mutto mi sattep ollet sin muddoi, jos mi duoda bælest dam ala barggap.

Y.

Gude aige jandurest jabmek olbmuk ænemusat?

Guokta engelas doaktar læva dutkam dam gačaldaga, ja boattam dam diettet, atte ænaš olbmuk jabmek gaskal dimo 4 ja 9 idðedest.

Ricce-cuobo.

Mada-Europast borrujuvvu riccecuobo ja adnujuvvu habmo-borramuššan. Dat læ erinoamačet riccecuobo manneljuolgek, mak adnujuvvujek borramuššan.

Nissonak

ellek davja gukkeb go dievdok. Čuođe jakkasažain læk golbma njæljadas oase nissonak.

Lævdnjajogast

læ dal maidai telefona.

Hædalažaidi Italiast.

14ad februar ragjai læi Norgast eog-gujuvvum Italia hædalažaidi oktibuok 36458 kruvna.

500 vieso

læk dinggjujvvam Ruotarikast ja galgek dolvvujuvvut Mada-Italiai, gost læ ædnamdoargastus læmaš. Maidai Norgast dinggjujvvujek viesok.

Mavse kommune vëro

dam jage, amas du akka masset stemminvuoiggadvuodas go stuoradigge-valgga šadda.

Girkko vihatøbme.

18ad mars galgga bisma vihatet dam odđa girkko Bissojogast Kistranda giældast.

Stuoradigge

beyilgi 75000 kruvna kaptein Amundseni Davvepola vuolgget occat. Jak. Andersen ja Saba læiga dam arvvalusa vuostai; Egede Nissen mielde.

Gæccalæbme.

(Sisasaddijuvvum-)

Garašjokki læ gukkeb aige læmaš arvvalus kruvnabalgga rakadet; mutto dat i læk vela visses šaddago vai i. Gæsse-mæde harrai mon im daja maidege, jos dam ala vaiddek; dastgo dat læ nu gæđgai čada dam Garašjok-gaska. Jure harvve sagje læ, gost æi læk gæđgek, mutto de læ fast dam sagjai vujotak jæggek.

Dalvve-mæde læ aibas buorre. Damditi i læk mikkege vaiddamušaid. Mutto damditi gullu, atte okta 'guoros matkalaš fertte makset gutta kruvna sattobalka dušše nubbe guvllui, mi læ davalaš guovte guvllui.

Igjajavre stoppo maidai galgga molssujuvvut nuortabællai Igjajavre. Mutto æi læk vela gavdnam stopposaje. Josef Isaksen læ fidnam guovte gærde gæčadæmen, mutto i læk vela čalbman daggar vuogas saje, gosa bigjujvvu dat stoppo. Gæčadæbme læ ollam gidda Staurum ragjai.

X.

Sokkarduollo

mai gæčai, mutto i ollasi 10 øra dabe Porsangost, dušše 8 øra. Dat duollonjæiddem darbašuvvu aido valgga jakkebællai, oažžo dagjat ovtain sanin, valgga-sækte »venstre« olbmain.

Nabe dak Finmarko venstre-særvek. Dobbe oidnu mu verde namma-

ge, H. A. Henriksen ja manga æra.

Boattagoson damge humast mikkege?
H.

Golleroggam Sameædnæmest.

Dam jage i galga læt gavdnum golle Sameædnam jogain. Ænemus golle gavdnui 1900—1901. Dalle gavdnui golle 9533 kruvna ouddi. Golleroggam læ adnum Garašjoga birrasin.

Sodoma.

Muttom ruotalaš avisa »Svenska Af-tonbladet« lokka læt Guovddagæino olles Sodomæn, gost jugišvuotta ja lagatesvuotta radde, ja gost i læk politia bærraigæccam.

Igoson dat bladde govved dilalašvuoda dobbe bære čappaden?

Dat bardne Ivvgost,

gi bači ovta nieida, nuftgo mi oudeb nummaarest muittakeimek, dubnijuvvui »forhørsrettast« 75 bæivvai giddagassi jurdaškoettes ja fuolates mænno-dæme diti. Son vuostaivaldi dam duomo.

Seminar oudastčuožžo

Qvigstad Tromsast læi dast æska 3 vakko aige Girunast Ruotarikast, gost son daina ruotalaš professorain Wicksell'in dutkai, moft doluš aige læi læmaš Ruota-Sami guottomsaji harrai.

Bargotesvuotta.

Bagjel 100,000 barge læk bargotaga Berlin gavpugest Tuiskarikast.

Goaves bahadakkek.

Berlina gavpugest læk manga nisson daina manemus vakoin sorbmijuvvum ja havvaduvvum. Æi læk bahadakkek vela darvvanam. Raddeetus loppeda dasa balkkan 3000 marke, gutte bahadakkid gidda oažžo.

Okta engelas olmai

Sandon Perkins gækka boatte gæse gæčæalet Davvepoli jottat girddemašinain.

Boadnja: »Na, maid dajai doaktar?»

Akka: »Gočoi mu dam vuttivalddet, atte mon alo vuoinam njune čada.«

Boadnja: »Dat læ vuoiggad, de don ferttek doallat njalmad gidda.«

Tuiskalanda boarrasemus nisson

jami dast duvle. Son šaddai 109 jage boaresen.

Riepvuonast

i læk mikkege varrebargoid šat. Buok læ jaska.

Naitusdille.

Manga rikast læk raddeijæggek gæccalam oažžot boares bardneolbmaid naittalet dam lakai, atte si læk bigjam daidi sierra vëro. Mutto i dam mærradusast læk vuolggam baljo mikkege. Æi dak goitge læk naittalam.

Frankrika raddeetus læ gæccalam æra lakai. Dat læ mærredan, atte si, gudek naittalek, ožžuk præmie (gudnebalka.)

Nantes gavpugest dat dal gæccaluvvu. Vuochen kommune ammatolbmaiguim. Juokkehaš daina oažžo 80 kruvna hægja-addaldakkan go naittala. Juokke mannai, maid si ožžuk, maksujuvvn juokke manost 15 kruvna, dassačigo manna šadda 15 jage boares.

Frankrikast dal vurdek bæssat oaidnet, moft dal daina mærradusain manna, ouddalgo dat maidai cera gavpugidi dobbe vuostaivalddujuvvu.

Frankrika læge dat rika, gost olbmukčæi garo naittalet.

Bivdo birra.

I læk bivdo rapad dabe Sameædnæmest. Breivikast gullu vebaš bivdo. Ja maidai Hasvikast.

Engelas gonagas

læ addam stuoreb addaldagaid vaivasidi Berlina gavpugest

Buorek dalkek

læk dal februar loapast. Vačče ja bivvales dalkek.

Bersast

Njiemaluovta bajabælde barggek bagjel 20 olbma. Dobbe galgga læt væikke joksege valjet.

Brævva „Sagai Muittalægjai.“

Dast mon aigom muittalet, moft mu mielast læ unokas miella, go Samegiel avisa boatta nuft harvve, atte dušše guovte gærde manost ja dasa vela nuft ucce, atte i ovta dimoige læk lokkat. De šadda olmuš dušše bahamus muddoi goikkoi, ja olmuš viekkal dokko, gost læ Darogiel avisa, lokkala; mutto go Sabmelaš adde nuft uccan, vaiko vel mattage vebaš Daro, mutto i almaken nuft ollo, atte daina šadda dieđo goikko časkaduvvut. Igo duge mielast oro, ustebam, sæmma lakai? Dasa vela boatta daggar miella, atte dat lifči buoreb go i obba doalage obba dam Same avisa — mi han mattep Darogiela dam værde,

atte mi birggeg. — Na juo, lokkabet gal Daro ja lokkap, mutto uccan mi oažžop bajasčuvvggitusa ja mailme dieđo. Mon læm oaidnam, atte ollok læk čæpebuk lokkat Darogiela go mon; mutto dam mon galle læm dovddam, atte æi si galle buokak adde damge mađe Darogiela go mon, vaiko monge galle ollo im adde. De damditi dat ouddalist namatuvvum baha miella Same avisa diti galgasi viggatet dam diggot viššalet ja dasa avččot gutteg guoibmanek, ja daina savaldagain, atte jos gartašegje nuft ollo abbonentak, atte gannatifci »S. Muittalægje« boattet juokke vakko gæčest. — Mu halidus lifci diettet abbonentai logo, mu halidus lifci savvat, avisa stuorebun, nuft atte dat boadaši juokke vakko gæčest, ja dam sëmna savaldaga mon doavom ædnag Same vieljaid savvamen. — Mutto man lakai avisa stuorro? Mon dieđam vissa, vaiko im abbonentai logo, atte jos lifci nubbe dam værde abbonentak go dal læk, vissasi algaši boattet »S. M.« juokke vakko gæčest, daihe lifci dat vuogas, atte mavsašimek buok abbonentak blađe oudast, æmbo lifci dat maidai vuogas gullat. Dam mi galle diettep vissa, atte jos Same avisainge lifci læm vuoddo mange lagan, de lifci ganske algost juo boattegoattam hælpoabut; mutto i dušše mate cægga-net mendo stnoresen, go i læk man vuostai. Damditi læk dak Same blađek min ouddi bigjum, atte aiggop go mi daid caggat, vai i gæva nuftgo »Sami Ustebin, mi gæčai, go i ožžom buoreb cagid, dat læi: i garttam rutta dam værde, atte læi vastedet rekeg. Damditi barggop viššalet diggot blađe ja oažžot vel guimidaemekge dasa.

Mist læ okta gæčalus dat daroguttem barggo, maid dal gullujek skuvlai sisa viggatemen, atte æi ožusi lokkat manak Samegiela, dam vuostai dal læk garraset Samek vuostalastam. De dam vuostai vel gærggadet algašimek Same avisa ala barggat, ja savašimek duodai soames jiermalaš olbmaid guoratallat dam Sami særve birra, maid mi læp oaidnam daina namain: »Ikgo donge særva dasa?« mutto dobbe oidnui dušše nuft čuožžomen dai servi birra, bibalsærve, miššonsærve j. n. v. Dat læ duotta ja avkalaš ješaldest; mutto i dušše dat, mutto æmbo æra dafhost læk Samek maŋabælde æra našonaid.

Mutto alma Samekge darbašek lundolaš servid nuftgo Dačak! Jurdaš donge daid servid: Barggi-særve, fiskari-særve, duogjari-særve j. n. v., dasa gal monge algašim čogget ruđa ja savašim čera Same verdidamge dasa, ja savašim maidai, atte igo »Sagai Muittalægje« redaktora algaši daihe soames æra, gutte satta dasa læt vækken. »S. M.« redaktora mon gaddašim galle vuokkas dasa formannen.

Dam have ferttim hæittet; nubbe have lasse.

Juvravuonast 16. febr. 1909.

Jørgen O. Walle.

Hr. redaktora!

»Sagai Muittalægje« no. 23. alde læi okta gieles bitta Dænodak Sami birra, erinoamačet O. P. dalo ja su olbmui vuostai. Dænodak olbmuk læk buokak dam jakost, atte dat læm mon, gi læm čallam dam bitta.

Bivdam redaktora duodaštet, atte mon læm vigetæbme dam čallagi.

Bonakasast dam 5/1—09.

Samuel Persen Ravdna.

Dat duodaštuvvu, atte Samuel Persen Ravdna i læk čallam dam bagjelist namatuvvum bitta.

Redakšona.

Hr. S. L. Somby.

Gudnejattuvvum amas viellja. Du čallaga læm lokkam blađe »Sagai Muittalægje« no. 1 alde, mast mon oidnim, atte don čuvvuk mælgad gukkas mu čallag, namalassi bassebæive rafhe birra; mutto sëmmost gæčastik maŋas ja fuobmajik, atte dabe Sameædnamest læ dego gælbotæbbo Ibmel, gutte i sate bajasdoallat min, muđoigo jobe joatket 4ad oasege bassebæivest barggobeividi. Ja vaidak garradalki ala, atte dak oanedek min bæivalaš laibe. Ik han suige don amas viellja læk nuft æppejakolaš, go dok mattajægjek, gæiguim Jesus læi borjastæme Genesaret javre rasta, loga Luk 7, 21—25 j. n. v. Ja čajetak munji Sameædnam dilalašvuoda. Ikgo don vielljan osko, atte Ibmel diđi buok ouddalگو sivdnedi alme ja ædnam ja monne duina, atte man mađe bæivalaš laibbe monno ja min oassai heivve, gæk assap Sameædnamest. Ja jæram dust, amas viellja, manne oanedak dam 7id dimo, mi læ cækked gæččen bassebeivin, orrogo dego gaseb idđed

gæčče sodnabæivest, go don æmbo divrastalak daina. Ja go juo čajetak basse čallagest buok munji, vai mon jakam, atte lakke gal oažžo adnet bassebæivest barggobæivven. De buok gulolašvuodain læm lokkam dam namatuvvum bitta, Math. evangelium kap. 12, 1—8. Buok læ riehta, mi læ čallum.

Mutto igoson Ibmelest læk dalge fabmo šiggot dalke ja mæra; loga Mark. evangelium kap. 4, 35—40, vai jakašik, atte buokvægalaš Ibmel satta stivret ja lagedet dalkides dalge nuftgo datto, ja læ buorren oaidnam (don uccan oskolaš). Ja de loga ve! 2 Mos. 31, 12—18; 2 Mos. 20, 8—11, kap. 23, 12, kap. 35, 2, ja 1 Mos. kap. 2, 1—3; Ebr. kap. 4, 4; Jer. kap. 17, 21; Es. kap. 20, 12; 5 Mos. kap. 12—14.

Go don buok daid læk lokkam, de mon læm jakam don adnegoadačak duottan atte sabač læ sabač, ikge bæloštusa gavna basse bakkomest.

Hæitam daina savvamin, atte donge čalak ain min ucca blađaci juoida, i daina gal rakis viellja, atte moai galgge soappamættom šaddat dam ucca čallagaš alde, æmge sadne naggo beidattet, mutto čallet ješgut-tege su oaivveles, dastgo sanek læ fria. K. Hansen.

Ucca Aslaga čalmek.

Dat læi aido ouddalaš juovlaid. Mon dollim eksamena Buolnaga skuvlast. Dalle oidnim ucca Aslagača vuostas have. Son læi boattam vuolas oktanaga æra bagje-Sami manaiguim, guđek advent aige galgge skuvla væzget. Skuvlaviesost čökkai Aslak dam gukkes bæska siste, mi oli gaibe rajest juolggescuča ragjai. Dam bæska siste idi vilggis-vuovtag, duoggas oaivve ja guokta stuora, stuora čalme. Vuoi, moft dak čalmek gečče gænge alal Dat læi dego dak njamestegje juokke sane. Dak girkke, go son bæσαι vastedet; dak luvvu, go læi juoga, maid son i sattam vastedet. Gosa mon ain jorgetim skuvlaviesost, de dovddim mon atte dak čuvvu mu. Go mon jorggalim sælge, de dovddim mon daid sælgest. Maggar ivdne daina læi, dam mon im maté muittalet; dastgo dai-guim læi sëmna lakai go luobbal ivnin. Dak rivdde alme mielde, mi gobma dai bagjel. Muttomin legje dak ruškadak; mutto go su miella

